

KÜR TEDAVİLERİ VE HEMŞİRENİN ROLÜ

Dr. Behice EKİCİ

*K.Ü. Sağlık Hizmetleri Meslek Yüksekokulu
Öğretim Görevlisi*

Dünya ülkelerinin ortak sorunu haline gelen sanayileşme ve kentleşmedeki hızlı artış, hava, su ve toprak kirlenmesi, doğanın ekolojik dengesini bozmakta ve insan sağlığını tehdit etmektedir. Kimyasal maddeler, iyonize radyasyon, gürültü, biyolojik maddeler; kanser, akut toksik etkiler, konjenital anomaliler, cilt bozukluklar, nörolojik bozukluklar, davranış bozuklukları ve bağışıklık sistemi tahribatı yapmaktadır. Ayrıca sanayileşmenin bir sonucu olarak teknik bilgi, tesis ve donanım konusundaki bilgi eksiklikleri nedeni ile oluşan kazalar, insanların sağlığını bozmakta veya sakat bırakmaktadır.

Bütün bu çevre sorunlarının yarattığı sağlıksız yaşantı, otomasyonun tüm yaşantımıza girmesi, hayat şartlarının ağırlaşması, kişinin işgücü verimini azalttığı gibi sağlığını da bozmaktadır. Bu durum, hastanede yatarak ve ilaçlarla tedavisinde yeterli derecede iyileşme sağlanamayan, birçok sağlık sorunlarının ortaya çıkmasına neden olmaktadır.

Diğer taraftan, ülkemiz insanlarının büyük bir çoğunluğunun sağlıksız konutlarda barınması, tarımda ve sanayide el emeğine dayalı işlerde çalışması romatizmal, sinir sistemi, akciğer, kalp ve dolaşım, metabolizma, sindirim ve böbrek hastalıklarının gelişmesine neden olmaktadır. Bu nedenle insanlar sağlıklarını korumak yada sağlıklarına yeniden kavuşmak için kür tedavi uygulamalarını yoğun olarak talep etmektedirler.

Yapılan anket çalışmalarında, ülkemizdeki kürist sayısı 1975 yılında 1.899.000 kişi 1982 yılında 2.950.000 ve 1990 yılında ise kürist sayısı 6.593.223'e ulaşmıştır. Bu çalışmaya, nitelikli ve niteliksiz tüm kaplıca tesisleri ve günübirlikçi turistlerde dahildir (1).

Kaplıca tedavisi, çağdaş tıp anlayışı ile ekolojik görüş çerçevesi içinde, doğal enerji kaynaklarından, sıcak maden suyunun, kaynağın bulunduğu yöreye

özgü iklim koşulları ile biyolojik ortamın birleşmesi ve “Kür” biçiminde uygulanması sonucu organizma üzerinde şifa etkisi kanıtlanan bir “tedavi sistemi” dir (9).

Kürler, hastalıkların kronik ve nekahat dönemlerinde, normal yaşam temposu sürecinde, çevreye uyum yeteneği bozulmuş, iç dengesini kaybetmiş organizmanın, düzenini sağlar.

Kür uygulanan kişilere kürist denir. Küristler, hastalıklarına göre ağır hastalar, hafif hastalar, yürüyemeyen hastalar, yürüyebilen hastalar, yaşlarına göre; genç hastalar, yaşlı hastalar şeklinde gruplandırılabilir. Küristler, evden veya hastaneden kür merkezlerine gelebilirler.

Tablo 1’de görüldüğü gibi kür merkezinde kür tedavileri 6 yöntemle uygulanır (2,6,7).

Tablo 1: Kür Tedavi Yöntemleri

TEDAVİ YÖNTEMLERİ	UYGULAMA
Banyo Tedavisi	- Maden Suyu Banyoları
(Balneoterapi)	- Gaz Banyoları
	- İçme Kürleri
	- İrrigasyonlar
	- Buhar İnhalasyonu
İklim Tedavisi	- Açık Hava Kürleri
(Klimaterapi)	- Hava Kürleri
	- Güneş Banyoları
Deniz ve Kum Tedavisi	- Deniz Banyoları
(Tallasoterapi)	- Güneş Banyoları

Güneş Tedavisi	- Güneş Banyoları
(Helioterapi)	

Çamur Tedavisi	- Çamur Banyoları
(Peloiterapi)	- Lokal Çamur Banyoları

Mağara Tedavisi	- Mağara Havası Kürleri
(Speleoterapi)	

- Banyo tedavisi (Belneoterapi)
- İklim tedavisi (Klimaterapi)
- Deniz ve kum tedavisi (Tallasoterapi)
- Güneş tedavisi (Helioterapi)
- Çamur tedavisi (Peloidoterapi)
- Mağara tedavisi (Speleoterapi)

Bu tedavi yöntemleri yanında ayrıca masaj, terapötik egzersizler, elektroterapi, ultraviyole, kısa dalga diyotermi, ultrason, parafin banyosu, güzellik kürleri, vücut bakımı, zayıflama kürleri, diyet, ilaç tedavisi, sellulit, epilasyon, cilt bakımı, ameliyat sonrası bakım ve tedavi, kazalar ve kırık sonrası tedavi, diş tedavisi gibi uygulamalarda yer almaktadır (3,7).

Kaplıca tedavisi sonucunda kişide oluşan değişimler;

- Dış çevreye uyumu yenilenir.
- Merkezi ve otonom sinir sistemleri, hormon, enzim faaliyetleri uyarılır.
- Vücut direnci metabolizma ve organizma iç dengesi düzenlenir.
- Dış çevreye uyum yeteneği düşük olan çocuk ve yaşlılarda vücut direnci artar.
- Fizyolojik düzenleme mekanizması yanında, kaplıca merkezinin çevre unsurları olan kirlilik ve gürültüden arınmış olması olumlu ruhsal değişimlere neden olur (10).

Kür tedavilerinde rutin bir kür uygulama şekli yoktur. Her hastanın durumuna, hastalığına göre tedavi düzenlenmeli, uygulanan tedaviye alınan yanıtta göre küre devam edilmeli veya yeniden düzenlenmelidir.

Kür tedavilerinden yararlanacak hasta, laboratuvar testleri ve doktoru tarafından yazılan reçete ile önerilen kaplıcaya giderek kür programı belirlenir. Kür süresi ortalama 3 haftadır. Bu süre 2 ile 4 hafta arasında da olabilir. Hastalığın karakteri, seyri hastanın yaşı, vücudun direnci ve ikincil hastalıkların varlığın dikkate alınarak, tedavi programı saptanır.

Hasta tesise geldikten sonra belirli bir süre dinlenir sonra muayeneden geçer. Gerekli görülürse ek laboratuvar incelemeleri de yapılır. Tedavi süresince en az üç kez muayene edilerek kontrolden geçer. Hastanın tedavisi bittikten sonra tedavisinin seyri ve sonuçları konusunda bilgi verilir ve önerilerde bulunulur.

KÜR TEDAVİLERİNDE HEMŞİRENİN ROLÜ

Kür tedavilerinin uygulandığı tesisler 3 hizmet ünitesinden oluşmaktadır. Bu üniteler; kür merkezi, konaklama bölümü ve rekreasyon üniteleridir (4).

Hemşirenin Kür Merkezindeki Faaliyetleri :

- Hastanın muayeneye hazırlanması ve muayenesine yardımcı olunması
- Hayati belirtilerinin alınması
- Tedaviye hazırlanması
- İşlemin açıklanması
- Tedavi süresince hastanın genel durumunun gözlenmesi gerekirse hayati belirtilerin tekrar alınması ve değerlendirilmesi
- Tedavi bitiminde hastanın gerekirse giyinmesine yardımcı olunması
- Tedavi sonrası dinlenmesi için yatağa alınması
- İlaç tedavisinin uygulanması
- Uygun diyetin alınmasını sağlama
- Hemşire uğraşı terapisti ve fizyoterapisti ile iş birliği yaparak onların planlarını bilmelidir. Hastanın kendi kendini besleyebilmesi için özel teknikler önerebilir.
- Yardımcı aletlerini (kol askısı, koltuk değneği gibi) gereksinimlerini karşılarken nasıl kullanılacağını anlatır ve yardım eder (5).

- Hemşire düzenlenmiş besin maddelerini hastanın alıp almadığı, yemek yiyip yemediğini kontrol ederek doktorla-hasta ve diyetisyen arasında bir bağ sağlar.
- Hemşire hastayı sosyal ve duygusal yönleriyle de düşünmeli ve plan yapmalıdır.
- Hastanın kişi olarak ne istediğini, ne yapmayı düşündüğünü göz önünde bulundurmalıdır.
- Planına hastayı ve ailesini de katarak uygulama sınırları içine almalıdır.
- Hasta ve ailesine cesaret vermelidir.
- Her yeni bir faaliyette destek ve yardımda bulunmalıdır (5).

Hemşirenin Konaklama Bölümündeki Faaliyetleri :

Bu bölümde hemşire, hastanın ilaç tedavisinin düzenli olarak uygulanmasından, diyetine uygun beslenmesinden, genel durumunun gözlenmesi ve hayati belirtilerinin alınmasından sorumludur.

Rekreasyon Ünitelerindeki Faaliyetleri :

Hastanın tedavi dışında kalan zamanını geçirmesi amacıyla yapılan bu bölümde oyun ve kültürel faaliyetler yanında yüzme havuzları, gezinti alanları, spor tesisleri, bisiklet ve at gezinti alanları yer almaktadır. Hemşire ,hastanın bu faaliyetleri sırasında genel durumundaki değişimleri gözler ve değerlendirir.

ÖZET

Bu makalede kür tedavilerinin etkisi, kür tedavi yöntemleri ve kür tedavilerinin uygulaması anlatılmıştır. Hemşirenin kür tedavilerindeki rolü hizmet bölümlerine göre anlatılmıştır.

SUMMARY

The Cure Treatments and The Role of Nurse:

In this article, the effect of cure treatments, the methods of cure treatment and the practice of cure treatments have been explained. The role of nurses in the cure treatments have been explained according to the service departments.

KAYNAKLAR

- 1- **Aslan, Z.** : Türkiye'de termal turizmi arzı ve talebi, *Turizm Yıllığı 1993*, Türkiye Kalkınma Bankası, s.46, (1993).
- 2- **Karagülle, Z., Özer, N.** : Kaplıca Kür Teknikleri, *Tıbbi Ekoloji ve Hidroklimatoloji Dergisi*, I.Ulusal Balneoloji Sempozyumu özel sayısı, sayı. 2-3 ,s.35, (1984).
- 3- **Kayhan, Ö.** : Krusen's Fizik Tedavi ve Rehabilitasyon El Kitabı. Çeviri Ed. : N.Tuna, Nobel Tıp Kitabevi, İstanbul, 2. Baskı, (1988).
- 4- **Kozak, N.:** Termal turizmi işletmeciliği ve önemi, *Anatolia Turizm Çevre ve Kültür Dergisi*, Sayı. 29-30, s.98, (1982).
- 5- **Newton, S.K., Sawyer, R.J., McCluskey, A.M., Beck, E.L.:** Tıbbi ve Cerrahi Hastalıklarda Bakım. Çeviri Ed.: E.Kum, Hacettepe Üniversitesi Yayınları No. 4, Ankara, (1983).
- 6- **Özer, N.:** Kaplıca tedavisinin geçmişi, *Anatolia Turizm Çevre ve Kültür Dergisi*, Sayı, 17-18, s. 35, (1991).
- 7- **Özer ve Diğerleri.:** Balneoterapide uygulama yöntemleri ve çağdaş bir kaplıca kür merkezinin planlanması, *Tıbbi Ekoloji ve Hidroklimatoloji Dergisi*, C.3, Sayı, 1-2-3, s.6, (1985).
- 8- **Schuh, A.:** Climatotherapy, *Institute of Medical Balneology and Climatology*, 49 : 11, s.947, (1993).
- 9- **Sengir, O.** : Fizik Tedavi Kitabı. İ.Ü. İstanbul Tıp Fakültesi Yayınlarından, Rektörlük No. 1591, Fakülte No.8, Bayrak Matbaacılık, İstanbul, (1991).
- 10- **Şelimen, D.** : Travmalarda Hemşirelik Bakımı. Hilal Matbaacılık A.Ş., İstanbul, (1991).